

Regionfullmäktige

För beaktande till

Regionutvecklingsnämnden

För kännedom till

Regionstyrelsen

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Patientnämnden

Samverkansnämnden för sydöstra

sjukvårdsregionen

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden

samt i övrigt enligt bifogad sändlista

GRANSKNING AV KULTURVERKSAMHET

Regionens revisorer har gett PwC i uppdrag att granska regionens kulturverksamhet. Revisorerna ställer sig bakom PwC:s revisionsrapport och vill särskilt lyfta fram följande:

- Den revisionella bedömningen är att regionutvecklingsnämnden i allt väsentligt bedriver en ändamålsenlig och tillgänglig kulturverksamhet.
- Mål och riktlinjer finns antagna och utgör en tillräcklig grund för styrning och förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet.
- Det råder viss oklarhet gällande roll- och ansvarsfördelning i samband med ägar- och verksamhetsdialoger.
- Nämnden har säkerställt och förankrat kulturplanen, dess mål och viljeinriktning hos relevanta samverkansorganisationer.
- Struktur och system finns för återkommande och kontinuerlig uppföljning av nämndens kulturverksamhet och tillkommande beslut. Uppföljning av kulturplanen bedöms dock kunna stärkas och tidigareläggas.

Anders Senestad
Ordförande

Anna-Lena Sörenson
Vice ordförande

Bifogas: Revisionsrapport ”Granskning av kulturverksamhet”. Handlingarna finns tillgängliga på www.regionostergotland.se/Demokrati-och-insyn/Politisk-styrning/Revision/

Deltagare

REGION ÖSTERGÖTLAND 232100-0040 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Lennart Senestad

Anders Senestad
Förtroendevald revisor

2022-11-16 08:00:21 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anna-Lena Kerstin Sörenson

Anna-Lena Sörenson
Förtroendevald revisor

2022-11-16 05:42:58 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Granskning av kulturverksamhet - tillgängligt kulturliv för alla

Region Östergötland

November 2022

Karin Jäderbrink

Magdalena Bergfors

Caroline Löfstedt

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Östergötland genomfört en granskning av kulturverksamheten utifrån inriktningen tillgängligt kulturliv. Granskningens syfte är att bedöma om regionutvecklingsnämnden bedriver en ändamålsenlig och tillgänglig verksamhet utifrån sitt ansvar för kulturfrågor inom regionen.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionutvecklingsnämnden i allt väsentligt bedriver en ändamålsenlig och tillgänglig kulturverksamhet.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns en tydlig styrning genom mål och riktlinjer för förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet?	Ja Mål och riktlinjer finns antagna och bedöms utgöra en tillräcklig grund för styrning och förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet. Det finns en röd tråd från de övergripande styrdokumentens viljeinriktning till uppdragsöverenskommelser och verksamhetsbeställningar.	
2. Är roll- och ansvarsfördelning mellan nämnd, förvaltning och externa aktörer etcetera tydlig?	Delvis Det är tydligt angivet att det är regionutvecklingsnämnden som ansvarar för upprättande av kulturplanen i samverkan med kommunerna och med Östergötlands kulturliv. Viss oklarhet finns i praktiken exempelvis gällande ägar- och verksamhetsdialoger.	
3. Säkerställer nämnden att den regionala kulturplanen och mål gällande tillgänglighet är väl förankrade och genomförs hos relevanta samverkansorganisationer inom länet?	Ja Nämnden har i allt väsentligt säkerställt och förankrat kulturplanen, dess mål och viljeinriktning hos relevanta samverkansorganisationer i länet. Pandemin har i hög grad påverkat genomförandet. Nämnden har vidtagit åtgärder för att motverka detta.	

4. Finns ett tillräckligt system för uppföljning och utvärdering av resultat av insatser inom ramen för kulturplan och tillkommande beslut?

Delvis

Det finns struktur och system för återkommande och kontinuerlig uppföljning av nämndens kulturverksamhet och tillkommande beslut. Uppföljning av kulturplanen bedöms kunna stärkas och tidigareläggas. Någon tydlig uppföljning av kulturplanens aktiviteter eller viljeinriktningar i nämndens årsredovisning eller delårsrapporter framgår ej.

Rekommendationer

- Överväga om nämndens årsplan ska kompletteras med årliga aktiviteter och eventuella styrtal samt koppla dessa till överenskommelser med kulturutövare.
- Utveckla nämndens och förvaltningens verksamhetsdialoger.
- I och med att förverkligande av kulturplanen måste ses som ett av nämndens viktigare ansvarsområden bedömer vi att uppföljning och redovisning av insatser inom detta område förtjänar större utrymme om utfall och analys. Inkludera uppföljning av kulturplan i delårsrapporter och årsredovisning. Redovisa insatser som genomförts och de resultat som uppnåtts vad gäller kulturplanen på ett tydligare vis. Detta skulle tydliggöra progressen kring arbetet med kulturplanen för fullmäktige.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Analys av nyckeltal och statistik	6
Granskningsresultat	11
Mål och riktlinjer	11
Roll- och ansvarsfördelning	13
Förankring	14
Uppföljning och utvärdering	15

Inledning

Bakgrund

Alla insatser inom svensk kulturpolitik ska medverka till att uppnå de nationella kulturpolitiska målen. Sveriges regioner arbetar med kulturfrågor på olika sätt. Regionerna är också parter i kultursamverkansmodellen som är ett verktyg för att fördela statliga medel inom kulturområdet utifrån antagen regional kulturplan.

Region Östergötland har en antagen kulturplan för 2020-2023. Beslut togs av regionutvecklingsnämnden 2019-10-09 och av fullmäktige 2019-11-20. I kulturplanen samt i regionutvecklingsnämndens grunduppdrag i årsplan för 2022 framgår bland annat ett fokus på breddat deltagande och spridning samt ett tillgängligt kulturliv.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen 2022 åtgärder för en mer tillgänglig och livskraftig kultur i hela landet. Statens kulturråd har fördelat krisstöd med anledning av pandemin och regionerna har genomfört olika ekonomiskt riktade insatser i form av förlängda projektbidrag, ekonomiskt stöd med mera.

Regionutvecklingsnämnden ansvarar enligt reglementet för sakområden såsom kulturutveckling och ska svara för att bereda och besluta om kulturplan och dess uppdrag till verksamheter inom kultursamverkansmodellen.

Enligt Statens offentliga utredningar Ku 2022:04 har en särskild utredare fått i uppgift av kulturdepartementet att genomföra en översyn av kultursamverkansmodellen. Syftet med översynen är att modellen ska utvecklas så att den i högre grad kan bidra till kultur i hela landet och till att kulturpolitiska mål uppfylls. Utredaren ska bland annat föreslå hur roller och ansvar och samverkan kan utvecklas, hur modellen kan bidra till ökad tillgång till kultur och breddat deltagande samt föreslå vilka statligt stödda områden som bör ingå i modellen. Uppdraget ska redovisas senast den 29 september 2023.

Regionens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det som angeläget att göra en granskning av regionutvecklingsnämndens kulturverksamhet.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om regionutvecklingsnämnden bedriver en ändamålsenlig och tillgänglig verksamhet utifrån sitt ansvar för kulturfrågor inom regionen.

Revisionsfrågor:

1. Finns en tydlig styrning genom mål och riktlinjer för förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet?
2. Är roll- och ansvarsfördelning mellan nämnd, förvaltning och externa aktörer etcetera tydlig?

3. Säkerställer nämnden att den regionala kulturplanen och mål gällande tillgänglighet är väl förankrade och genomförs hos relevanta samverkansorganisationer inom länet?
4. Finns ett tillräckligt system för uppföljning och utvärdering av resultat av insatser inom ramen för kulturplan och tillkommande beslut?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Reglemente - Region Östergötland 2022
- Kulturplan 2020-2023 och dess uppföljningar
- Regionutvecklingsnämndens årsplaner och uppföljningar 2019 och framåt
- Statistik från Kulturdatabasen 2019 och framåt
- Policy för intern kontroll och intern kontrollplan för 2022
- Uppdragsöverenskommelser och verksamhetsbeställningar, verksamhetsuppdrag samt överenskommelser verksamhetsbidrag 2022- kulturverksamhet
- Beslut och uppföljning av statliga förstärkningar med anledning av pandemin inom kulturverksamheten
- Styrdokument och särskilda fullmäktigebeslut som rör granskningsområdet

Avgränsning

Granskningen avser regionutvecklingsnämnden, aktuella revisionsfrågor och innevarande år.

Med tillgänglighet avses i denna granskning breddat deltagande och ökad spridning framförallt avseende geografi, ålder och digitalisering.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier.

Genomgång och analys har skett av nyckeltal och statistik från region och kulturdatabas 2017-2021. Detta för att få en bild av regionens kulturverksamhet, tillgänglighet och dess utveckling med anledning av pandemin.

Intervjuer har skett med tjänstepersoner på regionledningsnivå och på verksamhetsnivå. Intervjuer har skett med regionutvecklingsdirektör, enhetschef och kulturstrateg vid enheten för kultur, företrädare för Scenkonst Öst, Östgötamusiken, Länsmuseet, Teatercentrum Östra, Stiftelsen Internationella Vadstena-Akademien samt Norrköpings konstmuseum. Intervju har även skett med regionutvecklingsnämndens presidium.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningen har följts av de förtroendevalda revisorerna Anders Senestad och Jan Gyllenhammar.

Analys av nyckeltal och statistik

I uppdraget och granskningen ingår en genomgång och analys av nyckeltal och statistik från region och kulturdatabas för perioden 2017 till 2021. Detta för att få en bild av regionens kulturverksamhet och dess tillgänglighet utveckling med anledning av pandemin. Nedan beskrivs bakgrund och förutsättningar samt utfall.

Kultursamverkansmodellen och Kulturdatabasen

Bakgrund och förutsättningar

Myndigheten för Kulturanalys (MYKA) övertog ansvaret för insamling av statistik från Statens Kulturråd (KUR) från och med 2019 års uppföljning.

För 2020 redovisas enbart föreställningar och konserter samlat på kommunnivå. Detta innebär att statistik finns för Scenkonst Östs och Östgötamusikens verksamheter. Statistik saknas således för Dans i Öst, Film i Öst, Regionbibliotek Östergötland, Riksteatern Östergötland, Östergötlands arkivförbund och Östergötlands läns hemslojdsförening. Statistik saknas även per kommun för Film i Östs och Östergötlands arkivförbunds verksamheter för 2019 samt även för Film i Öst 2021.

Östergötlands museum huvudbyggnad var stängd från våren 2019 för att nyöppna i maj 2022. Detta har medfört att viss statistik under perioden saknas, framförallt vad gäller 2020. För 2021 har verksamhet som ägt rum i filialer redovisats.

Statistiken är således inte helt jämförbar mellan åren.

Nedan redovisas de noteringar som gjorts gällande regionens och kommunernas utfall gällande aktiviteter och besökare inom kultursamverkansmodellen för perioden 2017 till 2021 och som rapporterats i Kulturdatabasen.

Region Östergötlands kulturverksamhet som inte ingår i kultursamverkansmodellen och därför inte rapporteras i Kulturdatabasen redovisas enbart kvalitativt.

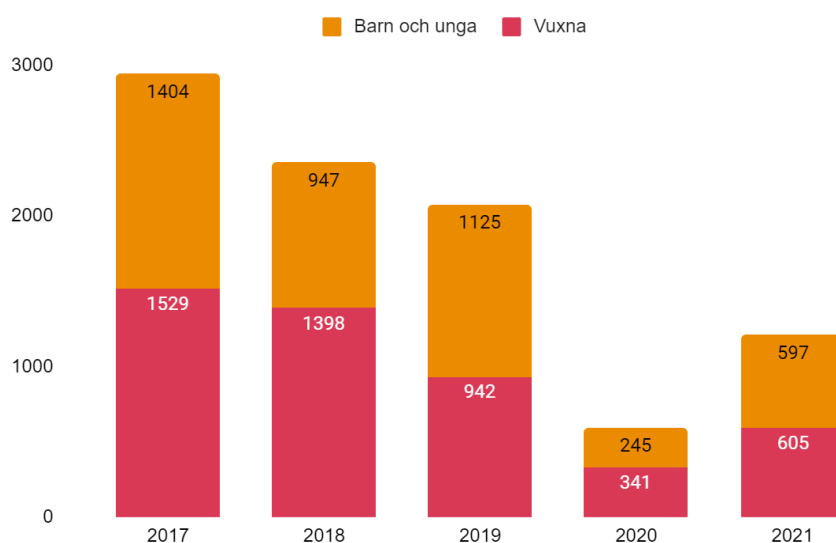
Aktiviteter

Under 2017 till 2021 har 80 % av verksamheten inom kultursamverkansmodellen ägt rum i Linköping och Norrköping. Av denna har i genomsnitt 47 % avsett verksamhet för barn och unga.

Antalet föreställningar och konserter, det vill säga en del av verksamheten inom kultursamverkansmodellen, minskade med 38 % under 2020 jämfört med 2019. Nationell minskning uppgick till 44 %. Minskningen har fortgått under 2021 och uppgår till 6 % jämfört med 2020.

I diagram 1 nedan redovisas samtliga aktiviteter registrerade i Kulturdatabasen. Statistiken innehåller således dels föreställningar och konserter, som kommenteras ovan, dels ytterligare aktiviteter.

Diagram 1: Samtliga aktiviteter registrerade i Kulturdatabasen under 2017-2021 fördelat på barn/unga och vuxna.

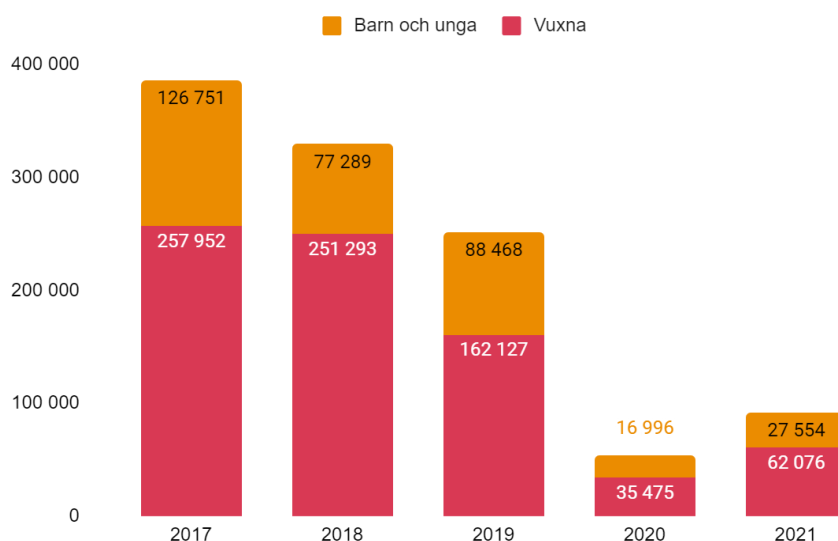
Besökare

Antalet besök har till största delen skett i Linköping och Norrköping. Under 2017 till 2021 har 86 % av besöken ägt rum i Linköping och Norrköping. 30 % av besökarna var barn och unga.

Publikantalet till föreställningar och konserter, det vill säga en del av verksamheten inom kultursamverkansmodellen, minskade med 60 % under 2020 jämfört med 2019 (nationell minskning 71 %). Publikantalet för föreställningar och konserter är i princip detsamma under 2021 som 2020. Det totala besöksantalet inom modellen har dock minskat årligen sedan 2017.

Diagram 2 nedan avser samtliga besökare registrerade i Kulturdatabasen, vilken dels omfattar besökare till föreställningar och konserter som kommenteras ovan, dels besökare till ytterligare aktiviteter.

Diagram 2: Samtliga besökare registrerade i Kulturdatabasen under 2017-2021 fördelat på barn/unga och vuxna.

Nationell jämförelse

I Statens Kulturråds rapport *Kultursamverkansmodellen - Uppföljning av ekonomi, personal och aktiviteter 2020*, som publicerades i januari 2022, redovisas bland annat antalet föreställningar/konserter och antal publik för scenkonstområdena teater, dans, musikkonserter, opera, cirkus och övrig scenkonst. Den nationella jämförelsen nedan utgår från denna rapport. I rapporten konstaterar Statens Kulturråd att antalet föreställningar/konserter nationellt minskade med 44 % mellan 2019 och 2020 och publikantalet med 71 %. Vidare konstateras att minskningen i antalet föreställningar och konserter skiljer sig stort mellan regionerna, medan minskningen i publikantalet är mer jämnt fördelad.

Under 2018 till 2020 har Region Östergötlands andel av det totala antalet föreställningar/konserter för scenkonst varit densamma, det vill säga 6 %. Andelen av den totala publiken för områdena har däremot varierat något (7 % under 2018, 5 % under 2019 och 7 % under 2020). Mellan 2019 och 2020 har antalet föreställningar/konserter i Region Östergötland minskat i ungefär samma omfattning som nationellt (38 % jämfört med 44 %). Minskningen i publikantalet under samma period är däremot lägre (60 % jämfört med 71 %).

I nedanstående diagram görs en jämförelse av utvecklingen avseende föreställningar och konserter respektive besökare för Jönköping, Södermanland, Västmanland och Östergötlands län. Vi noterar att utvecklingen för perioden är liknande för samtliga län, men att utgångsläget skiljer de olika länen åt.

Diagram 3: Jämförelse mellan Jönköping, Södermanland, Västmanland och Östergötlands län - föreställningar och konserter registrerade i Kulturdatabasen under 2018-2020

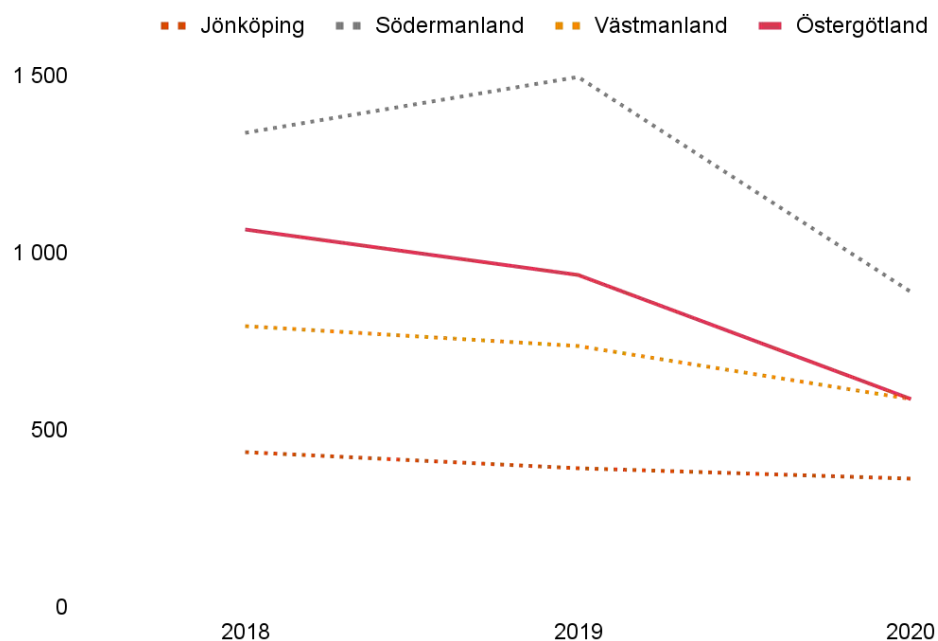
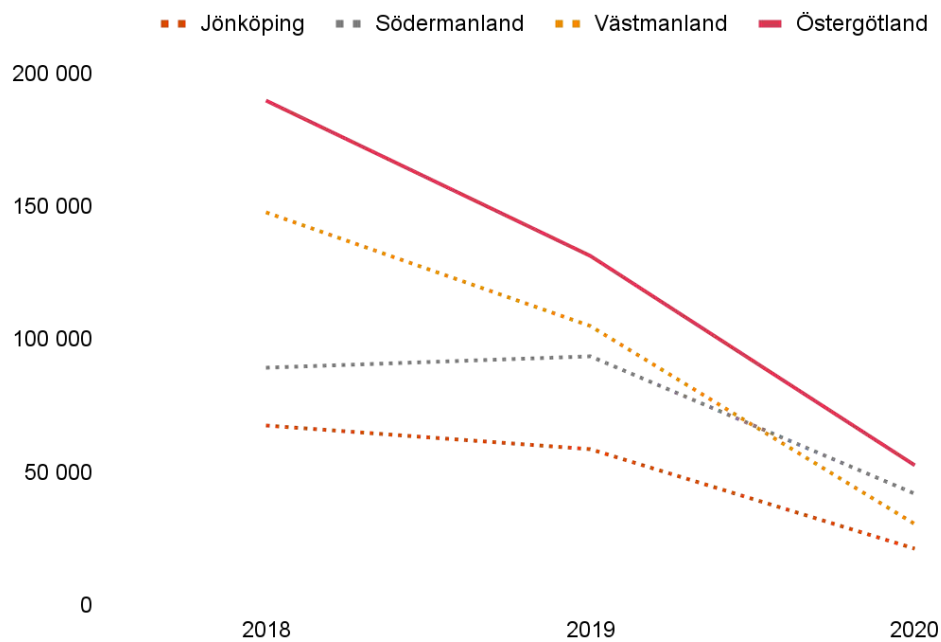

Diagram 4: Jämförelse mellan Jönköping, Södermanland, Västmanland och Östergötlands län - publik föreställningar och konserter registrerade i Kulturdatabasen under 2018-2020

Digitalisering

Digitalisering rapporteras till viss del i Kulturdatabasen från och med 2019 års uppföljning som har utvecklats sedan dess. Rapporteringen från regionen omfattar framförallt Scenkonst Öst och Östgötamusiken. Där framgår att Scenkonst Öst distribuerade scenkonst genom livesändning via internet samt genom TV under 2019. Vidare framgår att Scenkonst Öst spelade in 59 produktioner med ljud och bild samt 32 med enbart ljud under 2020. Motsvarande siffror för 2021 uppgår till 46 respektive 23. Östgötamusiken spelade in 25 produktioner med ljud och bild samt en produktion med ljud under 2020. Under 2021 spelades 14 produktioner med ljud och bild in.

De inspelade produktionerna har bland annat distribuerats genom livesändning via Internet, tillgängliggörande av inspelad konsert/föreställning i efterhand via digital kanal samt livesändning och efterhandsvisning av inspelad konsert/föreställning till avgränsad fysisk miljö. Scenkonst Öst digitala föreställningar/konserter hade 291 081 visningar under 2020 och 350 801 under 2021. Motsvarande siffror för Östgötamusiken uppgick till 3 045 under 2020 och 3 568 under 2021.

Av återrapportering från Östergötlands museum framgår att de under 2020 genomförde kurser och workshops digitalt. Av samma rapportering från Rejmyre Art Lab framgår att de båda organisationerna under 2021 genomförde inspelade och/eller livesända aktiviteter inom respektive utanför museet/konsthallen. Av återrapportering från Östergötlands arkivförbund framgår att de under 2021 genomförde digital fortbildning.

Granskningsresultat

Mål och riktlinjer

Revisionsfråga 1: Finns en tydlig styrning genom mål och riktlinjer för förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet?

lakttagelser

Övergripande nationell styrning

De nationella kulturpolitiska målen är vägledande för den regionala kulturpolitiken. Kulturrådet redovisar att de nationella målen anger att kulturen ska vara dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Vidare anges att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Samhällets utveckling ska präglas av kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet. För att uppnå de nationella målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

Regioner får utifrån **Kultursamverkansmodellen** en samlad summa statliga medel att fördela till regional kulturverksamhet i respektive region. I Region Östergötland är det bland annat Scenkonst Öst AB, Stiftelsen Östgötamusiken, Östergötlands museum och Regionbiblioteket som ingår i kultursamverkansmodellen och erhåller statliga medel.

Det är Statens kulturråd som ansvarar för fördelningen av de statliga medlen mellan regionerna. Inför fördelning ska varje region upprätta en kulturplan som beskriver inriktningen på den regionala kulturverksamheten. Kulturplanen godkänns och utgör sedan underlag för Kulturrådets beslut om de statliga medlen.

Regional styrning

Kulturplan för Östergötland 2020-2023 godkändes av regionutvecklingsnämnden 2019-10-09 och av fullmäktige 2019-11-20. Process för framtagande av ny kulturplan har påbörjats under hösten 2022. I november 2023 planeras att ny plan skall vara klar.

Kulturplanen är regionens strategiska dokument för hur kulturområdet skall utvecklas. Planen anger följande fem strategiska prioriteringar

- Främja demokrati och delaktighet inklusive digital delaktighet
- Breddat deltagande och ökad spridning
- Stödja konstnärlig utveckling och främja kvalitet
- Utveckla den kulturella infrastrukturen i samverkan
- Utveckla kulturens roll i samhällsutveckling

För varje prioritering framgår ett antal områden som regionen vill fokusera på. Avseende breddat deltagande och ökad spridning framgår exempelvis att regionen vill öka barns och ungas tillgång till kultur i förskola och skola i samverkan med kommunerna genom digital utbudsinformation. Regionen avser också att stärka samverkan mellan kultur- och musikskolor och regionala kulturverksamheter, för att uppnå att alla barn och unga i Östergötland ska få möjligheter till eget skapande inom alla konst- och kulturområden.

Regional utvecklingsstrategi (RUS) antogs av fullmäktige i oktober 2021 och är ett övergripande och långsiktigt strategidokument. Den utgör en gemensam målbild och vägvisare för arbetet med hållbar utveckling i Östergötland. Strategin har utarbetats i nära dialog med kommuner, länsstyrelse samt företrädare för kulturliv och civilsamhälle. RUS lyfter bland annat utmaningar gällande kulturlivet då det finns skillnader i utövandet och i att uppleva kultur. Fem prioriterade områden lyfts, exempelvis "Skapa attraktiva livsmiljöer" och behov av att säkra ett starkt kultur- och idrottsliv. Deltagandet anges behöva breddas och tillgängligheten av kultur i hela Östergötland behöver säkras bland annat genom en förbättrad infrastruktur för kultur och en ökad tillgång och inkludering.

Treårsbudget 2022-2024 med fokusområden 2022 anger inriktningen, uppdrag, ett antal styrtal för vissa områden och resurser för perioden. Inom fokusområde "Hållbart resande, attraktiva livsmiljöer och konkurrenskraft" framgår bland annat uppdrag till RUN gällande att:

- Utveckla förutsättningar för verksamheter inom kultursamverkansmodellen att verka för breddat deltagande och konstnärlig utveckling.
- Utveckla stöd till kommunerna i kulturfrågor.

Regionutvecklingsnämndens årsplan 2022 inkluderat grunduppdrag och fokusområden innehåller planering för nämndens arbete och resurser för 2022. Granskningen visar att nämndens uppdrag överensstämmer med uppdrag i regionens treårsbudget. Arbetet ska ske i linje med beslutad kulturplan och ske i nära dialog med kommunerna. Några specifika aktiviteter eller styrtal framgår ej i treårsbudget eller i nämndens årsplan.

Uppdragsöverenskommelser och verksamhetsbeställningar: I granskningen har vi tagit del av ett urval av uppdragsbeskrivningar, verksamhetsbeställningar och överenskommelser gällande bidrag för perioden 2020-2023. I dessa framgår inriktning från RUS och tidigare RUP, prioriteringar från kulturplan samt verksamhetens utvecklingsområden. Bland annat framgår inriktning till att arbeta för att nå ut geografiskt till barn och unga i regionen, öka närvaro i kommunerna samt nå nya publikgrupper. Utveckling av arbetet med digital tillgänglighet skall ske.

De intervjuade beskriver att det funnits en bred politisk enighet kring kulturplanen, att företrädare för kulturlivet deltagit i framtagandet och att det finns en tydlig koppling till de nationella målen. En röd tråd anges finnas från överenskommelser till verksamheternas egna verksamhetsplaner och mål. Samtidigt beskrivs att det pågår en löpande process för att utveckla och tydliggöra uppdrag i de överenskommelser som antas.

Några av de intervjuade redovisar att de långvariga överenskommelserna skulle behöva kompletteras med årliga. Dessa har ibland redovisats sent för de år som avses. Intervjuad lyfter också att målen är tydliga i kulturplan och i överenskommelser, men inte lika tydliga kring hur verksamheten ska kunna uppfylla dem.

Bedömning

Finns en tydlig styrning genom mål och riktlinjer för förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet?

Ja.

Mål och riktlinjer finns antagna och bedöms utgöra en tillräcklig grund för styrning och förverkligande av kulturplanen och beslut gällande tillgänglighet. Det bedöms finnas en röd tråd om viljeinriktning i de olika styrande dokumenten från övergripande nivå till uppdragsöverenskommelser och verksamhetsbeställningar. Mål, indikatorer och aktiviteter framgår till viss del i verksamheternas verksamhetsplaner.

Nämnden kan överväga om årliga aktiviteter och eventuella styrtal kan kompletteras och ytterligare tydliggöras i nämndens årsplan och överenskommelser.

Roll- och ansvarsfördelning

Revisionsfråga 2: Är roll- och ansvarsfördelning mellan nämnd, förvaltning och externa aktörer etcetera tydlig?

lakttagelser

I reglemente för regionutvecklingsnämnden framgår att nämnden ansvarar för sakområden inom det statliga regionala utvecklingsuppdraget och därför ska bereda och besluta om frågor som rör kulturutveckling och kulturplan inklusive uppdrag till verksamheter inom kultursamverkansmodellen. Samverkan och samråd ska vid behov ske med andra aktörer med intressen och ansvar inom de sakområden som ligger inom nämndens uppdrag.

Av kulturplan framgår att Region Östergötland ansvarar för genomförande och uppföljning av regionala uppdrag till kulturverksamheterna.

Enligt intervjuer med ledande tjänstepersoner inom kulturområdet anses regionen ha ett tydligt ägarskap för kulturplanen samtidigt som övriga aktörer har ett delansvar. Flera aktörer har beretts möjlighet att delta och lämnat remissvar på förslag till kulturplan. I kulturplanen anges såsom tidigare nämnts regionens viljeinriktning. Aktiviteter och mål bryts ner i överenskommelser och respektive verksamhets verksamhetsplaner etcetera.

De intervjuade redovisar att roll- och ansvarsfördelning i allt väsentligt är tydlig mellan nämnd, förvaltning och externa aktörer. En utmaning som beskrivs gällande ansvarsfördelningen är dock att kommunernas åtaganden och engagemang inte är reglerade i kulturplanen, trots att regionens arbete med kulturplanen är beroende av kommunernas medverkan. Regionutvecklingsnämnden äger inte alla verktyg särskilt vad gäller utövandet av kulturformer. Nämnden och dess organisation anges kunna ta ansvar för att skapa förutsättningar för produktion men kommunerna har ett stort ansvar för verkställandet.

Ytterligare en utmaning som nämns i samband med intervjuer är roll- och ansvarsfördelning mellan regionutvecklingsnämnd och regionstyrelse i verksamhetsdialoger respektive ägardialoger. Det har uppstått oklarheter om vem som äger vissa frågor vid dubbla dialoger. Ett exempel som nämns är den årliga indexuppräknings. Bolagsföreträdare nämner också att dialog sker sent och efter att beslut som påverkar bolaget har tagits. Samverkan mellan RUN och RS samt dess dialoger med bolag anges kunna förbättras.

Regionutvecklingsnämndens verksamhet inom kultur bereds och bedrivs inom ramen för regionledningskontoret och enheten för kultur. Enheten ansvarar för att i dialog med kulturlivet, kommunerna och institutionerna/bolag med flera ta fram en kulturplan. Enheten har regelbundna kontakter med nationella myndigheter, samverkansorgan, kommuner, nätverk och utförare av kulturverksamhet. Tjänstepersoner med ansvar för

olika konstformer genomför dialoger varifrån minnesanteckningar tilldelas nämnden. Enheten för kultur leds av enhetschef, regionutvecklingsdirektör och regiondirektör.

Samverkans- och samrådsformer för kultur som nämns ske är exempelvis i form av regionala kulturkonferenser, plattform för kultursamverkan, politiskt samråd inom det strategiska samrådet, kulturpolitiskt nätverk samt löpande möten mellan regionala och kommunala tjänstepersoner och aktörer från kulturlivet. I samband med pandemin har samråd och samverkan intensifierats och utvecklats. Stora behov av dialog och samverkan för att hitta lösningar har funnits under pandemin.

Företrädare för kulturlivet i Östergötland beskriver att dialog och samverkan samt uppföljning av verksamheten med regionen sker utifrån ett helhetsperspektiv och fungerar väl. Regionen anges utgöra ett bra stöd och bollplank. Det framkommer även att samverkan och samarbete mellan liknande verksamheter kan utvecklas för att lära av varandra och bredda verksamheten.

Bedömning

Är roll- och ansvarsfördelning mellan nämnd, förvaltning och externa aktörer etcetera tydlig?

Delvis.

Det är tydligt angivet att det är regionutvecklingsnämnden som ansvarar för upprättande av kulturplanen i samverkan med kommunerna och i samråd med Östergötlands kulturliv.

Samtidigt kan konstateras att det råder viss oklarhet i praktiken i vissa frågor, exempelvis gällande ägar- och verksamhetsdialoger som regionstyrelsen respektive regionutvecklingsnämnden idag ansvarar för.

Förankring

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden att den regionala kulturplanen och mål gällande tillgänglighet är väl förankrade och genomförs hos relevanta samverkansorganisationer inom länet?

lakttagelser

För att ta fram kulturplanen för perioden 2020-2023 har en särskild arbetsprocess följts. Remisskonferens genomfördes 2019. Planen är framtagen utifrån breda samtal och dialoger för att identifiera utvecklingsarbetet framåt. Framtagandet har skett i samverkan med kommuner och med Östergötlands kulturliv. Detta har skett i form av workshops, aktörsdialoger, kulturschefs nätverk, återkommande möten med centrala aktörer såsom Kulturrådet, Länsstyrelsen Östergötland samt kulturaktörer med regionalt uppdrag inom kultursamverkansmodellen. Uppstart för framtagande av ny kulturplan för perioden 2024-2027 pågår.

De intervjuade beskriver att framtagande av kulturplanen har skett utifrån ett brett perspektiv och att strategiska områden ingår. Det anges finnas en bred samsyn till prioriteringarna och förankring har skett i dialog och förarbeten.

I nämndens överenskommelser med i granskningen aktuella kulturverksamheter framgår i allt väsentligt en koppling gentemot kulturplanens viljeinriktning, exempelvis gällande breddat deltagande och ökad spridning. I kulturverksamheternas verksamhetsplaner framgår även kopplingar till kulturplanens prioriteringar, exempelvis avseende prioriterade målgrupper, geografiskt genomförande i regionen och digital utveckling.

I nämndens beslut om extra tilldelning av resurser med anledning av pandemin och återstart av verksamhet framgår en koppling till kulturplanens viljeinriktning.

Utifrån erhållen och genomgången statistik gällande kultursamverkansmodellen kan konstateras att kulturverksamheten i form av besökare, arrangemang och aktiviteter minskat kraftigt under pandemin. Verksamheten har fortfarande utmaningar då besöksantal och aktiviteter fortsatt ligger på lägre nivåer än innan pandemin.

De intervjuade beskriver i övrigt att följsamheten gällande genomförandet av uppdrag och överenskommelser är god.

Bedömning

Säkerställer nämnden att den regionala kulturplanen och mål gällande tillgänglighet är väl förankrade och genomförs hos relevanta samverkansorganisationer inom länet?

Ja.

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt säkerställt och förankrat kulturplanen, dess mål och viljeinriktning hos relevanta samverkansorganisationer i länet. Detta sker genom en särskild process i framtagandet av kulturplanen samt i löpande dialoger med verksamheter.

När det gäller genomförandet bedömer vi att pandemin i hög grad har påverkat genomförandet och dess utfall. Samtidigt kan konstateras att nämnden vidtagit åtgärder för att bibehålla och säkerställa verksamheter trots pandemin.

Uppföljning och utvärdering

Revisionsfråga 4: Finns ett tillräckligt system för uppföljning och utvärdering av resultat av insatser inom ramen för kulturplan och tillkommande beslut?

lakttagelser

Av kulturplanen framgår att alla verksamheter som erhåller bidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen gör kvantitativa och kvalitativa redovisningar till Region Östergötland utifrån uppdrag eller beslut.

I regionutvecklingsnämndens årsplan framgår en uppföljningsplan för nämndens *grunduppdrag 2022*. För området kultur och fritid framgår att uppföljning skall ske av kulturplanen med utgångspunkt från de fem strategiska områdena, bland annat breddat deltagande och ökad spridning. Uppföljning av kulturplanen för verksamheten 2021 har skett muntligen till RUN vid sammanträde den 22 september 2022. Inga beslut togs utifrån uppföljningen. I rapporteringen framgår bland annat ekonomisk utveckling i form

av kostnader och intäkter för kultursamverkansaktörerna. Utveckling av antal föreställningar och besöks-/publikutveckling framgår för perioden 2012-2021. Verksamheterna uppges ha påverkats kraftigt av pandemin.

Fullmäktiges *uppdrag* för 2022 till nämnden såsom att utveckla förutsättningar för verksamheter inom kultursamverkansmodellen samt att verka för breddat deltagande och konstnärlig utveckling ska följas upp i samband med delårsrapport i april samt augusti och i årsredovisning. I årets uppföljningar bedöms att uppdrag kommer att uppfyllas. I nämndens årsredovisning för 2021 och delårsrapporter för 2022 framgår det dock inte någon tydlig koppling till gjord uppföljning av kulturplanen avseende resultat, utfall samt analys.

Verksamhet utanför kultursamverkansmodellen har redovisats separat. Den senaste redovisningen avser 2021. Redovisningen presenterades för nämnden den 22 september 2022. Inga beslut togs. Av redovisningen framgår bland annat insatser inom det strategiska området Breddat deltagande och ökad spridning.

Uppdragsöverenskommelserna följs upp årligen och redovisas genom rapport av kvantitativa och kvalitativa mått från föregående år till nämnden samt i respektives verksamhetsberättelse. Uppdragstagarna redovisar underlag, statistik och verksamhetsberättelser till regionens tjänstepersoner inom enheten för kultur. Utöver detta kallar nämnden till årlig dialog och avstämning mellan verksamhet och huvudmän.

Regionutvecklingsnämnden beslutade i mars 2021 att avsätta 5 000 tkr till stödinsatser med anledning av covid-pandemin. Den övergripande inriktningen var att göra insatser som i möjligaste mån bidrar till starkare strukturer och ger bättre förutsättningar för framtiden, även om insatserna var av engångskaraktär. Separat uppföljning har skett vid sammanträde i mars 2022. I bilaga till beslutsunderlag redovisas återrapporteringen av de insatser som genomförts inom bland annat kulturområdet och en sammanfattning av resultatet. I sammanställning framgår bland annat att medel har fördelats till yrkesutövande kulturskapare och arrangörer samt för att stärka den digitala kulturen.

Vid regionutvecklingsnämndens sammanträde den 24 augusti 2022 beslutades en tillfällig förstärkning med anledning av pandemin till verksamheter inom kultursamverkansmodellen. Totalt fördelades 1 966 tkr i enlighet med beslut av Kulturrådet. I samband med beslutet fördelades även återstående medel från föregående år, vilket anges motsvara 2 507 tkr från 2020 samt 1191 tkr från 2021. I beslutet framgår att medlen skall prioriteras till:

- Utveckling och omställning (tillfälliga insatser för att ställa om exempelvis digitala satsningar, kompetensutveckling och anpassning till mindre publikgrupper)
- Intäktsbortfall eller framskjuten ordinarie verksamhet
- Samverkan - Tillfälliga insatser för att stimulera och samverka med det fria professionella kulturlivet
- Övrigt - tillfälliga insatser som regionen önskar prioritera utifrån antagen Kulturplan. Särskild vikt skall läggas på insatser som främjar det fria professionella kulturlivet.

I beslutet framgår att uppföljningsdialoger kring ovanstående kommer att ske under hösten 2022.

I regionutvecklingsnämndens interna kontrollplan framgår för 2022 att kontroller skall ske gällande uppföljning och utvärdering av överenskommelser med utförare. Rapportering skall ske till nämnd, styrelse och fullmäktige.

Uppföljning av den regionala utvecklingsstrategin håller på att utvecklas. En översyn planeras ske minst en gång per mandatperiod. Ett antal olika nyckeltal gällande scenkonstföreställningar, publik och museibesökare har sammanställts och finns tillgängliga på regionens hemsida.

De intervjuade beskriver att nämndens uppföljning av kulturverksamheten följer den ordinarie strukturen inom regionen sam att den även sker utifrån kultursamverkansmodellen, RUS och överenskommelser. Nämnden uppfattar uppföljningen som god och åtgärder anges kunna vidtas vid behov. Samtidigt redovisar några av de intervjuade att uppföljningen och dialogen med verksamhetsföreträdare kan utvecklas och struktureras. Nämndsföreträdare redovisar också en förhoppning om att hitta mätetal kopplat till RUS som kan mäta utveckling och trender. Verksamhetsföreträdare beskriver att utvärdering av resultatet kan utvecklas.

Verksamhetsföreträdare för kulturaktörerna beskriver att det finns en god dialog och uppföljning tillsammans med regionens tjänstepersoner och regionutvecklingsnämnden, men att det vid flera huvudmän kan uppstå oklarheter. En bättre dialog och samverkan anges kunna ske med övriga huvudmän.

Bedömning

Finns ett tillräckligt system för uppföljning och utvärdering av resultat av insatser inom ramen för kulturplan och tillkommande beslut?

Delvis.

Vi bedömer att det finns en struktur och system för en återkommande och kontinuerlig uppföljning av nämndens kulturverksamhet utifrån uppföljning av kulturplan, årsplan och uppföljning av tillkommande beslut.

Däremot framgår inte någon tydlig uppföljning av kulturplanens aktiviteter eller inriktningar i nämndens årsredovisning eller delårsrapporter. Kulturplanen är ett viktigt ansvarsområde för nämnden varför vi bedömer att analys och uppföljning behöver stärkas.

Vi bedömer även att nämndens uppföljning av kulturplanen redovisas sent och bör tidigareläggas.

Vi kan konstatera att uppföljning, utvärdering, analys och dialog med verksamheter kan utvecklas och struktureras ytterligare.

2022-11-15

Matti Leskelä

Karin Jäderbrink

Uppdragsledare,

Projektledare,

Certifierad kommunal revisor

Certifierad kommunal revisor

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Östergötlands revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-05-17. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2022-11-16 10:17:55 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Matti Mikael Leskelä

Datum

Matti Leskelä
Sakkunnigt biträde, PwC

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2022-11-16 10:50:10 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Karin Viola Jäderbrink

Datum

Karin Jäderbrink
Sakkunnigt biträde, PwC

Leveranskanal: E-post